

Du lịch đảo Cát Bà. Ảnh: Phùng Trọng Tuệ

Tài nguyên, cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch, chính sách phát triển và nhân lực du lịch cộng đồng trên đảo Cát Bà

Tài nguyên du lịch

Quần đảo Cát Bà có cảnh quan thiên nhiên đẹp, kỳ thú; khí hậu trong lành; có du lịch rừng, biển, đảo, có nhiều bãi tắm tự nhiên và vịnh Lan Hạ là một trong những vịnh có cảnh quan đẹp nhất của Việt Nam. Nơi đây có điều kiện lý tưởng để phát triển du lịch sinh thái với các mô hình học tập và giáo dục môi trường; có môi trường tự nhiên xanh, sạch và đẹp... Theo kết quả điều tra, thăm dò ý kiến của 100 khách du lịch, trong đó có 40 khách du lịch quốc tế, có 65,66 % khách du lịch rất hài lòng và 38,33% khách du lịch hài lòng về phong cảnh thiên nhiên Cát Bà; có 51,33% khách du lịch rất hài lòng và 40,66% khách du lịch hài lòng về môi trường du lịch Cát Bà.

Cát Bà là một trong những nơi có nhiều di chỉ khảo cổ học có giá trị lịch sử thuộc nền văn hóa Hạ Long, một nền văn hóa tham gia vào buổi đầu dựng nước của ông cha. Hiện nay có hơn 72 di tích, di chỉ khảo cổ đã được phát hiện ở Cát Bà. Các di tích này chủ yếu tập trung trên đảo lớn, ngày nay nhiều đoàn khảo cổ đang tiếp tục tiến hành nghiên cứu về lịch sử kiến tạo, hình thành hệ thống đảo Cát Bà. Đi liền với nó là việc nghiên cứu lịch sử sự sống của con người cách đây hàng ngàn năm. Các loại hình di tích hang động, di tích cư trú ngoài trời, di tích bia khắc trên vách đá, thành lũy, di tích lò đều có tại Cát Bà.

Cát Bà còn là một địa chỉ du lịch có hải sản tươi ngon với các món ăn được chế biến dựa

ĐẨY MẠNH PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỘNG ĐỒNG TRÊN ĐẢO CÁT BÀ

THS. VÕ THỊ KIM DUNG*

trên phương pháp chế biến truyền thống giúp bảo đảm các hương vị tự nhiên. Trong 100 khách du lịch được hỏi về ẩm thực Cát Bà có 31% rất hài lòng và 57,33% hài lòng.

Hạ tầng cơ sở vật chất kỹ thuật và an ninh trật tự

Những năm gần đây, nhiều dự án, công trình về hạ tầng cơ sở kỹ thuật được đầu tư vào Cát Bà đã tạo đà vững chắc cho Du lịch Cát Bà có bước phát triển nhanh cả về quy mô và chất lượng. Các dự án đầu tư được hoàn thành đã nhanh chóng phát huy tác dụng, đem đến cho Du lịch Cát Bà diện mạo mới, ngày càng văn minh, hiện đại, tạo nên vóc dáng của một đô thị du lịch hiện đại, một trung tâm du lịch sinh thái của cả nước và quốc tế.

Hệ thống cơ sở hạ tầng kỹ thuật phục vụ phát triển ngành Du lịch được đầu tư theo hướng ngày càng đồng bộ. Ngày nay, Cát Bà được du khách, bè bạn trong nước và quốc tế biết đến là một trong những điểm du lịch sinh thái biển hấp dẫn của cả nước và hướng đến quốc tế.

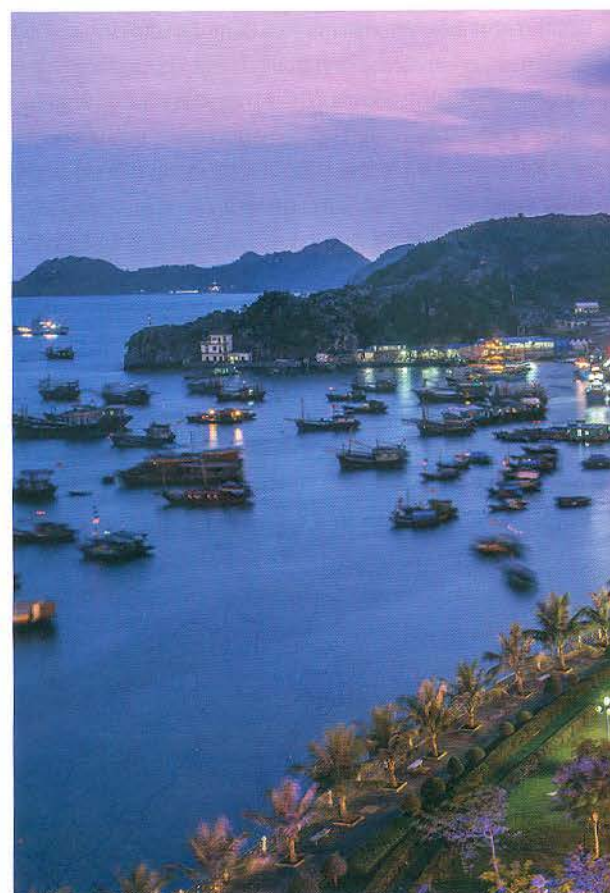
Tại đảo Cát Bà, tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội ổn định. Các tệ nạn xã hội, phạm pháp hình sự, trộm cắp được kìm chế. Không có các hoạt động gây phản cảm như đánh giầy, ăn xin, bán rong, bán dạo... Trong số 300 khách du lịch được hỏi có 41,33% khách du lịch cho biết rất hài lòng và 56% hài lòng về môi trường an ninh, trật tự của du lịch Cát Bà.

Chính sách phát triển du lịch cộng đồng trên đảo Cát Bà

Cát Bà đã có những chính sách phát triển du lịch cộng đồng: Chính sách xây dựng và phát triển những sản phẩm mới về du lịch

Trên vịnh Lan Hạ. Ảnh: Lương Xuân Lâm

trên địa bàn; chính sách tạo ra các địa chỉ du lịch cộng đồng tại các đơn vị xã, nâng cao hiệu quả hoạt động, kéo giãn mật độ khách đến Cát Bà vào thời gian cao điểm...

Cùng với đó, xây dựng hoàn chỉnh quy chế, nội quy bảo vệ các tài nguyên ở các điểm du lịch, có phương án đảm bảo an toàn, vệ sinh môi trường, an ninh trật tự tại các điểm du lịch và nơi lưu trú của lữ khách; kết hợp du lịch với giáo dục truyền thống lịch sử, văn hóa.

Nguồn nhân lực phát triển du lịch cộng đồng

Năm 2016, đảo Cát Bà có dân số 16.456 người (Niên giám thống kê Hải Phòng 2016), trong đó có 12.539 người trong độ tuổi lao động. Đây được xem là thời điểm dân số lý tưởng của đảo Cát Bà. Số liệu thống kê cho thấy dân số Cát Bà là dân số trẻ, có số người trong độ tuổi lao động ở tỷ lệ cao. Cát Bà có nguồn nhân lực dồi dào để phục vụ cho hoạt động du lịch.

Người dân Cát Bà thân thiện, hiền hòa, lưu giữ nhiều bản sắc văn hóa và thói quen sinh hoạt, truyền thống bản địa, khác biệt, lý thú (tục nói rộng của người Trần Châu, nói tếu của người dân làng Cao Minh, thị trấn Cát Bà, cách xưng hô của người xã Gia Luận...). Đây là điều kiện thuận lợi để phát triển các sản phẩm du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái như: homestay, trekking... Đảo Cát Bà còn có tài nguyên nhân văn và các di chỉ khảo cổ học rất có giá trị là những điều kiện thuận lợi để phát triển đa dạng hóa các sản phẩm du lịch. Theo kết quả điều tra, thăm dò ý kiến của 100 khách du

lich, trong đó có 40 khách du lịch quốc tế, có 42,66% khách du lịch cho biết rất hài lòng và 53% hài lòng về sự thân thiện của người dân địa phương.

Hiện nay, mỗi năm, Du lịch Cát Bà thu hút từ 3.000 đến 3.500 lao động trực tiếp. Vào tháng cao điểm, số lao động trực tiếp làm việc trong ngành Du lịch khoảng 5.000 lao động, đủ sức phục vụ cho khoảng 12.000 lượt khách du lịch/ngày.

Chất lượng của lao động hoạt động trong ngành Du lịch Cát Bà chưa cao; số lao động đã qua đào tạo đạt tỷ lệ thấp. Đây là nguyên nhân dẫn đến chất lượng dịch vụ Cát Bà còn hạn chế.

Giải pháp cơ bản đẩy mạnh phát triển du lịch cộng đồng

Cơ quan quản lý du lịch Cát Bà

Hỗ trợ chuyên môn và nâng cao năng lực cho ban quản lý du lịch bản và các tổ kinh doanh dịch vụ; quảng bá du lịch cộng đồng, liên kết với các doanh nghiệp để quảng bá và khai thác (hàng năm tổ chức các đoàn famtrip để các doanh nghiệp lữ hành trong và ngoài nước biết đến đảo); huy động các nguồn hỗ trợ, nguồn vốn đầu tư của nhà nước, của doanh nghiệp và các tổ chức phi chính phủ để phát triển cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch cho đảo trong thời gian tới.

Ban quản lý du lịch cộng đồng

Hiện nay, ở đảo Cát Bà bộ máy quản lý nhà nước về lĩnh vực du lịch cũng theo mô hình chung của thành phố Hải Phòng. Trưởng phòng Phòng Văn hóa - Thông tin là người quản lý trực tiếp hoạt động du lịch trên địa bàn huyện. Tại các xã, thị trấn, quản lý hoạt động du lịch được phân công cho công chức văn hóa xã quản lý. Vì vậy, để phát triển hoạt động du lịch trong thời gian tới, chính quyền xã, huyện đảo cần xúc tiến thành lập Ban Quản lý du lịch cộng đồng của đảo.

Ban Quản lý du lịch cộng đồng có nhiệm vụ: lập kế hoạch hoạt động du lịch cộng đồng theo tháng/quý/năm, triển khai hướng dẫn hoạt động cho những người có liên quan, các hộ dân kinh doanh lưu trú, ăn uống...; định hướng và phát triển các sản phẩm du lịch dựa trên các nguồn lực tài nguyên sẵn có, thế mạnh của đảo và các khu vực lân

cận, thường xuyên tiến hành các đợt kiểm tra chất lượng dịch vụ do các hộ dân cung cấp, nếu có sai phạm cần xử lý kịp thời để răn đe; tuyên truyền, vận động, tập huấn cho các hộ trong đảo tham gia vào hoạt động du lịch cộng đồng...

Về đào tạo nguồn nhân lực

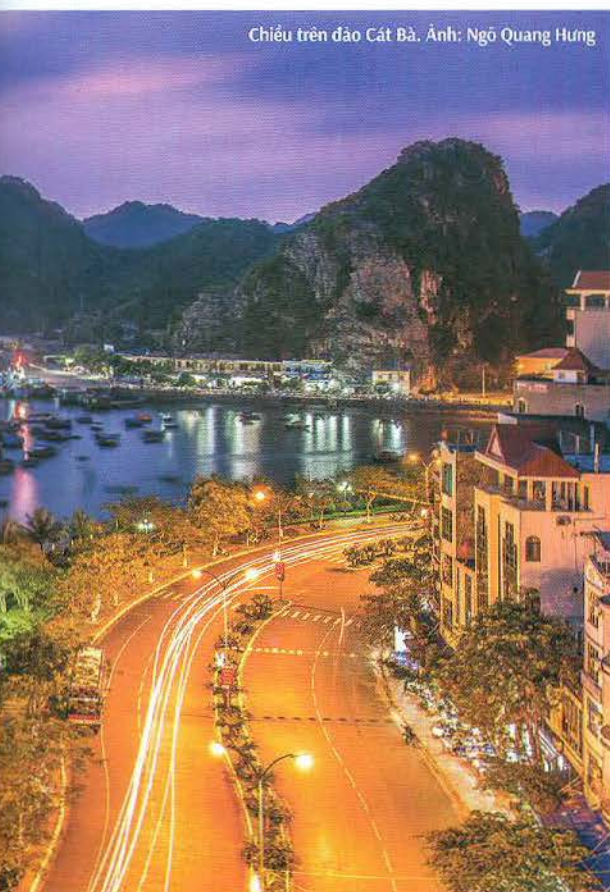
Việc cung cấp đào tạo kỹ năng nghề nghiệp cơ bản cho người dân địa phương không có việc làm để giúp họ tìm được việc làm đơn giản sẽ mang lại nhiều lợi ích cho cộng đồng địa phương nhằm tăng thêm hoạt động sinh kế cho cộng đồng trong những lúc nông nhàn. Tại những điểm du lịch cộng đồng, việc đào tạo kỹ năng nghề và tạo cơ hội việc làm cho người nghèo tại địa bàn sẽ làm cho tổng thu nhập của địa phương tăng lên, giảm tình trạng người nghèo di dân ra thành thị đồng thời sẽ cung cấp nguồn nhân lực ổn định cho các doanh nghiệp du lịch.

Để phát triển du lịch cộng đồng cần phải có chính sách phát triển nguồn nhân lực phù hợp với quan điểm phát triển du lịch và mục tiêu phát triển du lịch gắn với cộng đồng địa phương, đặc biệt là cộng đồng địa phương nghèo.

Cần nghiên cứu ban hành các chính sách coi người dân là đối tượng ưu tiên hàng đầu trong việc tuyển chọn nhân lực trong hoạt động du lịch ở khu vực. Khi được tuyển chọn đội ngũ lao động này sẽ gắn bó lâu dài với du lịch, với quê hương và cộng đồng của mình; ý thức và trách nhiệm bảo tồn các giá trị văn hóa dân tộc, văn hóa bản địa cũng như bảo tồn các giá trị tài nguyên tự nhiên của họ sẽ được nâng cao.

Bên cạnh đó, cần nghiên cứu chính sách tuyển chọn và tổ chức đào tạo nguồn nhân lực. Phương thức đào tạo cần đa dạng, linh hoạt phù hợp với nhiều đối tượng đặc biệt là cộng đồng người dân để đảm bảo tương lai có một đội ngũ các nhà quản lý, điều hành, hướng dẫn viên du lịch, nhân viên trong các đơn vị cung cấp các dịch vụ du lịch là cộng đồng địa phương có trình độ làm du lịch chuyên nghiệp, yêu nghề, có thu nhập ổn định, mức sống và chất lượng sống tốt hơn góp phần phát triển du lịch và kinh tế xã hội của địa phương tốt hơn...■

*Vụ Khoa học Công nghệ và Môi trường - Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Chiều trên đảo Cát Bà. Ảnh: Ngô Quang Hưng